

ועדה לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (העוסקים בסיעוד רפואי) תשמ"ט 1988

תאריך 16/08/2016

לכבוד
מר משה בר סימן טוב
מנכ"ל משרד הבריאות

דין וחשבון לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (העוסקים בסיעוד רפואי) תשמ"ט 1988
ולפי תקנות 15-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א 1981

בעניין:

מר משה בר סימן טוב מנהל הכללי של משרד הבריאות
באמצעות באת – כוחו עוה"ד שרה שר לב
לשכת היועמ"ש, משרד התובע הראשי
משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

נגד

ובעניין: האח עלא עומר

הנקבל

1. בתאריך 24.09.2015, הגיש הקובל כתב קובלנה (להלן: "הקובלנה") נגד הנקבל לפיה גילה הנקבל התנהגות שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד כאמור בתקנה 15 (1) לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) 1981.
2. **פרטי הקובלנה**

- א. ע"פ הקובלנה תקף הנקבל מטופלת במרכז הגריאטרי השיקומי פלימן בחיפה בעת שעבד במחלקה בה אושפזה המטופלת כאח מוסמך.
- ב. בגין האמור הוגש כנגד הנקבל כתב אישום בתיק פלילי 53252-02-14 בו הואשם בתקיפת חסר ישע בנסיבות מחמירות ובמירמה והפרת אמונים.
- ג. בכתב האישום נטען כי ביום 1.4.13 ביצע הנקבל במטופלת נשוא כתב האישום בדיקת לחץ דם בצורה אגרסיבית שגרמה לה לכאבים. בהמשך נטען כנגדו כי במהלך ניקוי הפרשות המטופלת דחף את ידה של המטופלת וגרם לה לכאבים. עוד נטען כנגד הנקבל כי תלש בכח תחבושת

שהייתה מחוברת לצווארה של המטופלת תוך שהסב לה כאבים. במהלך החלפת החיתול למטופלת הפך אותה על צידה וסובב אותה בצורה אגרסיבית ובאופן שיש בו כדי להשפילה ולבזותה. כשהוריד הנקבל את המטופלת לכסא הגלגלים נתן לה מכה בראשה בידו השמאלית.

ד. ביום 01.09.2014, התברר משפטו של הנקבל בבית המשפט המחוזי בחיפה. עם הקראת כתב האישום בחר הנקבל להודות בכולו ללא כל הסתייגות והורשע בגין כך בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ה. ביום 08.03.2015 ניתן גזר הדין בתיק הפלילי לפיו נגזר על הנקבל מאסר בפועל של 12 חודשים, מאסר מותנה של 6 חודשים שלא יעבור עבירת מירמה והפרת אמונים בתוך שנתיים ויורשע בגינה וכן חוייב בפיצוי המטופלת בסכום של 10,000 ₪.

ו. הנקבל ערער על גזר הדין בפני בית המשפט העליון בתיק ע"פ 2444/15 וביום 2.8.2015 ניתן פסק הדין בערעור לפיו נדחה הערעור.

ז. ביום 16.8.2015 החל הנקבל לרצות את עונשו וביום הדיון בפני הועדה היה כבר משוחרר מהכלא לאחר שהשלים את תקופת מאסרו.

3. הועדה

חברי הועדה: ד"ר יפה הארון יו"ר, גב' ענת כהן אבואב חברה ועו"ד משה ארד חבר מונו ע"י מנכ"ל משרד הבריאות לדון בקובלנה.

4. הדיון

א. ביום 15.6.2016 התקיים הדיון בפני הועדה ולדיון התייצבו ב"כ הקובל, הנקבל ובא כוחו ורעיית הנקבל.

ב. עם תחילת הדיון הודה הנקבל בעבירות המשמעת המיוחסות לו בכתב הקובלנה ומיד לאחר מכן נטענו הטיעונים לאמצעי המשמעת הראויים מצד הקובל ומצד הנקבל.

5. טיעוני ב"כ הקובל

א. לדברי ב"כ הקובל מדובר "במקרה חמור ביותר" זאת גם מעצם העובדה שהיה גם אח במקצועו וגם עובד מדינה בשל העובדה שהמרכז הגריאטרי שייך למשרד הבריאות.

ב. מעשיו של הנקבל, כך נטען, פגעו גם במטופלת וגם בערכים חברתיים כלליים בשמירה על חסרי ישע וקשישים שאינם יכולים ואינם מסוגלים לטפל בעצמם. במיוחד במקרה נשוא קובלנה זו, עת פגע הנקבל במטופלת בת שמונים ושתיים שנים במחלקת מונשמים.

ג. לפיכך, לטענת ב"כ הקובל, יש להטיל על הנקבל אמצעי משמעת אשר יעביר מסר לא רק לנקבל, אלא לציבור כולו בגינם ימשיך הציבור ליתן אמון במוסד ובמטפלים וכן ישמש גם הרתעה לנקבל ולשכמותו.

ד. לסיכום דבריה ביקשה ב"כ הקובל להטיל על הנקבל אמצעי משמעת בדרך של התליית רישונו כאח מוסמך לתקופה של 5 שנים.

5. טיעוני הנקבל

א. יש להבחין בין התעללות בחסר ישע, כפי שכתב האישום ייחס לנקבל בכתב האישום המקורי, לבין תקיפת חסר ישע כפי שהואשם בכתב האישום המתוקן.

ב. בעוד שעל עבירת התעללות בחסר ישע עומד העונש על 20 שנות מאסר, הרי שהעונש המרבי בגין עבירה של תקיפת חסר ישע, עומד על שלוש שנות מאסר בלבד.

ג. יוצא אפוא כי המחוקק הבדיל באופן משמעותי בין שתי העבירות.

ד. המדובר במקרה בודד וחד פעמי ולא במסכת נמשכת.

ה. האירועים נשוא כתב האישום והקובלנה עוסקים במקרה אחד בלבד בו הנקבל העניק למטופלת טיפול נכון אך כוחני דבר שגרם למטופלת לכאבים אך זו גם הסיבה שהפרקליטות בחרה לתקן את כתב האישום כאמור.

ו. מדובר באדם נורמטיבי ובאח מצטיין אשר מעניק טיפול איכותי ומסור למטופליו, אהוב על ידם ומפסק הדין עולה כי גם המטופלת נשוא האישום, סלחה לו.

ז. ב"כ הנקבל הפנה את הועדה גם לעדויות האופי של ה"ה נאוה יהודה, מנהל הסיעוד וה"ה אהובה אטיאס, אחראית המחלקה שהעידו בבית המשפט המחוזי לזכותו של הנקבל ביום 1.9.2014. באותן עדויות היללו ושיבחו את הנקבל על מקצועיותו ועל מסירותו.

ח. כמו כן הוגשו לוועדה "גיליון הערכה ומשוב לאחות", מכתב מאת עו"ס סמאהר טאהא, רכזת שיקול אזורית-מחוז צפון ותסקיר קצין מבחן שהוגש לביהמ"ש העליון ביושבו כבית משפט לערעורים. מכל המסמכים הנ"ל עולה כי הנקבל אדם נורמטיבי, חרוץ ומסור הרואה בעבודתו כאח בתחום הסיעוד את יעדו.

ט. עוד עולה כי בתסקיר המבחן שהוגש לביהמ"ש העליון הומלץ לקבל את הערעור באופן שהנקבל ירצה את המאסר בעבודות שירות.

י. בסוף פסק דינו של הנקבל נאמר ע"י השופטים: **"אנו תקווה כי המערער ידע להתגבר על הקשיים שנכוננו לו בתקופה הקרובה ולשוב לחיק משפחתו ולחיים נורמטיביים במהרה"**.

יא. דברים אלו של ביהמ"ש העליון מצביעים על האהדה לנקבל ועל העובדה כי השופטים סברו שמדובר באדם נורמטיבי שאין לו מאפיינים עבריינים ושיש לו סיכוי לשוב לחיים נורמטיביים.

יב. עוד טוען ב"כ הנקבל כי אין כל הצדקה למעשי הנקבל אך היו "נסיבות
מאד מיוחדות שגרמו לו להתנהג בצורה זו"

יג. בהמשך דבריו טוען ב"כ הנקבל כי הנקבל ובני משפחתו תורמים לציבור
וכי זו נורמה במשפחה.

יד. כמו כן קיבל הנקבל טיפול פסיכולוגי וממשיך בטיפול עד עצם היום הזה.
הנקבל הפנים את שעשה ולפיכך היה זקוק לטיפול האמור.

טו. לסיום דבריו ביקש ב"כ הנקבל להמליץ על אמצעי משמעת שיאפשר
לנקבל להשתקם, דבר שעולה בקנה אחד עם אינטרס הציבור להחזיר
אנשים כמו הנקבל לעבודתם בשל התועלת שמביאים לציבור בכלל
ולמטופלים בפרט.

6. דיון

א. בפתח הדברים ראוי לציין כי מעשי הנקבל אינם פשוטים ומהווים
כאמור אף עבירה פלילית כפי שהדברים מצאו ביטויים בפסקי הדין
בעניינו של הנקבל גם בבית המשפט המחוזי וגם בבית המשפט העליון.

ב. אין גם ספק כי העבירות שיוחסו לנקבל ושהלה הודה בהן והורשע בגין
כך, הן עבירות חמורות אשר בגינן גם הוטלו על הנקבל עונשים חמורים
בפני עצמם.

ג. אכן, נכון הדבר כי יש הבדל משמעותי בין עבירת ההתעללות לבין עבירת
התקיפה אך יש בכל זאת לזכור כי המדובר בתקיפת חסר ישע שאין לו
היכולת לטפל בעצמו שלא לדבר על היכולת להתגונן.

ד. יש גם להתייחס לשאלת אמון הציבור במערכת הרפואית ובאנשי הצוות
העובדים במערכת זו שהרי ללא אמון זה, לא ניתן יהיה לתת טיפול
לציבור הנזקק ובכך ייגרם נזק בל יסוער לכלל הציבור.

ה. נתנו דעתנו על דברי ב"כ הקובל ועל התקדימים שהוגשו על ידה וכמובן
על בקשתה לאמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבל.

ו. יחד עם האמור יש לזכור כי הנקבל בחר מייד ובהזדמנות הראשונה,
לאחר תיקון כתב האישום, להודות בעבירות המיוחסות לו בכתב
האישום המתוקן ובמיוחס לו בקובלנה תוך הפנמת האירוע ואחריותו
למעשיו.

ז. הנקבל קיבל טיפול פסיכולוגי וממשיך בכך עד היום.

ח. הנקבל אינו עובד במקצועו מאז האירוע ועד היום דהיינו כ-3 שנים
ומחצה ולמעשה עובד בעבודות בניין מזדמנות דבר הגורם לפגיעה
כלכלית במשפחתו.

ט. הנקבל נשפט לתקופת מאסר ארוכה אותה ריצה ע"פ החוק וכן חויב
בתשלום פיצוי למטופלת, אותו שילם במועדו.

י. התרשמנו גם מעדויות האופי כפי שבאו בפני בית המשפט כמו גם מהמסמכים שהוגשו לוועדה מהם ניתן ללמוד כי מדובר באדם נורמטיבי ואח מקצועי ומסור שזו לו מעידה חד פעמית.

יא. באשר לפסקי הדין שהוזכרו ע"י ב"כ הקובל יש לאבחנם מהקובלנה נשוא דיון זה. ראשית בעניין האח נאפה נידאל נפסק לנקבל אמצעי משמעת של חמשה חודשי התליה. בעניין נידאל לא הודה הנקבל בעבירה שיוחסה לו ואף ניהל דיון בהוכחות בפני הועדה ורק לאחר שהורשע במליצה הועדה על אמצעי משמעת של שלושה חודשי התליה בלבד. יש לזכור שבענייננו הנקבל הודה מיידית.

יב. זאת ועוד, בעניינו של נידאל לא הוגש כתב אישום והנקבל לא הורשע ולא נידון למאסר גם לא הפסיק עבודתו לתקופה של כ-3.5 שנים.

יג. בעניינה של האחות אירנה חיימוב הרי שהורשעה בהתעללות בחסר ישע דבר השונה לחלוטין מהקובלנה דן ובנוסף לכך בחרה שלא להתייצב לדיון אף שהוזמנה מספר פעמים ותוך זלזול מופגן בוועדה לא התייצבה. בשל אלה המליצה הוועדה על התליית רשיונה לצמיתות.

יד. בעניינו של הנקבל עבד בן גומזי הוגשה נגדו קובלנה בגין תקיפת חולה נפש עת שנקשר בשל מצבו הרפואי. הנקבל בן גומזי היכה בחולה בראשו ובמצחו צעק עליו והיכה אותו שוב לאחר הקשירה. בגין האמור הוגש נגדו כתב אישום שהסתיים בלא הרשעה אלא בעבודות לתועלת הציבור. הוועדה המליצה על התליית רשיונו לתקופה של 10 ימים בלבד.

טו. ביום 12.10.2009, הוגשה קובלנה כנגד האח עאדל בטל בגין מעשה מגונה במטופלת. כמו כן הוגש כתב אישום כנגדו ולאחר שהורשע הוטלו עליו העונשים של מאסר לתקופה של 10 חודשים מתוכם 3 חודשים לריצוי בפועל בעבודות שירות והיתר מאסר מותנה לשלוש שנים. כמו כן הוטל עליו קנס כספי בסך 1,500 ₪ ופיצוי למתלוננת בסך 10,000 ₪.

טז. ביום 25.4.2010, הורשע האח עאדל גם בפני הוועדה שדנה בקובלנה וזו המליצה להטיל על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רשיונו לתקופה של 3 חודשים. ההמלצה התקבלה ע"י ד"ר בועז לב בעת היותו מ"מ מנכ"ל משרד הבריאות.

יז. לאור כל אלה ולאחר ששקלנו בכובד ראש את טענות הצדדים אנו ממליצים להתלות את רשיונו של הנקבל לתקופה של שלושה חודשים אמצעי משמעת הנראה לנו מידתי והולם הן את מעשי הנקבל והחומרה שבהם והן את נסיבותיו האישיות ובהתייחס לתקדימים שזכרו לעיל.